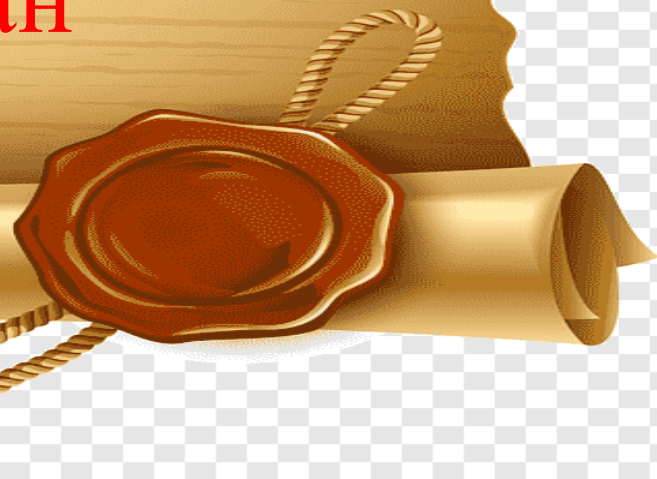

Жаш мугалимдер үчүн 2-сабак

- Билим берүүнүн стандарты
- Окуу планы
- Окуу программасы
- Күндөлүк план

**Билим берүүнүн
мамлекеттик
стандарты**

Билим берүүнүн мамлекеттик стандарты – мамлекет

өзүнүн бардык атуулдарына милдеттүү түрдө камсыз кылуучу билим берүүнүн минималдуу, алгачкы, түпкү деңгээли.

Бул деңгээлден төмөн түшүүгө болбойт, ошол деңгээл гана адамга өз алдынча билимин улантууга, өзүнүн турмуш жолун туура аныктап алууга мүмкүндүк берет.

Демек, [стандарт](#) – коом тарабынан ар бир атуул кепилдене турган билимдүүлүктүн мамл. нормасы. Мындай норма окуучулардын билим деңгээлин өлкөнүн ичинде жана андан тышкары жерде салыштырып баалоого мүмкүндүк берет.

Билим берүүнүн мамлекеттик стандарты
билимдүүлүктүн деңгээли менен аныкталат.
Билимдүүлүктүн деңгээлин сандык
көрсөткүчтөр менен баалоого болбойт. Ал
милдеттүү окуу жылдарынын саны менен да,
окуу предметтеринин тизмеси менен да, окуу
программаларынын сапаттары менен да, окуу
материалынын көлөмү менен
да, [аттестаттагы](#) баалар менен да ченелбейт.

Билимдүүлүктүн деңгээлин мындай көрсөткүчтөр менен баалоо стандарттык-бюрократтык структураларда гана орун алат. Чындыгында билимдүүлүктүн деңгээли – адамдын практикада активдүү ойлоно билгичтиги жана ишмердүүлүк жөндөмү, б. а. анын эмнени иштей ала тургандыгы жана татаал проблемалык ситуацияларда эмнеге жөндөмү бар экендиги.

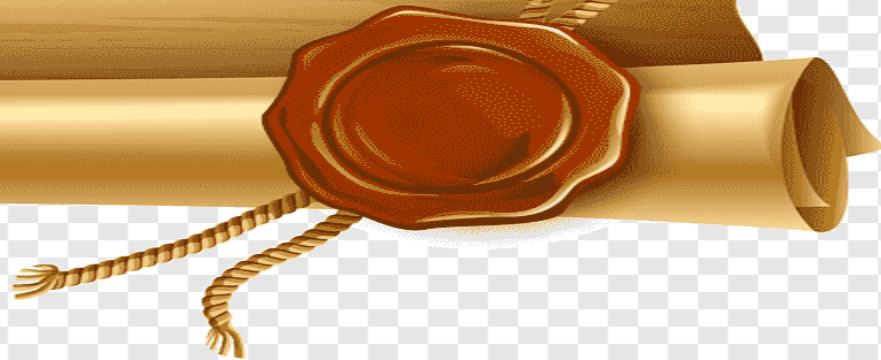
Муну аныктап билүү оңой иш эмес, мындай жөндөмдүүлүктү калыптандыруу андан да татаал. Аны туура аныктоо кеминде төмөнкүдөй талапты камсыз кылууну милдеттендирет:

-
- 1) билим берүүнүн мазмуну бүткүл адамзаттык баалуулуктарды камтыш керек, ансыз жалпы кабылдануучулук (признание – конвертируемость) болбойт;
 - 2) этникалык, улуттук жергиликтүү материалдар оптималдык максималдуу камтылуусу керек; 3) окуу материалы окуучуларга жеткиликтүү болууга тийиш.

A scroll of aged parchment with a wax seal and a rope tie. The scroll is unrolled, showing a central rectangular area with a slightly wavy, aged texture. The edges are irregular and torn. The text is written in a bold, red, serif font. The scroll is tied with a thick, braided rope that forms a loop at the bottom right. A circular wax seal, made of a dark reddish-brown material, is attached to the rope. The background is a light gray and white checkerboard pattern.

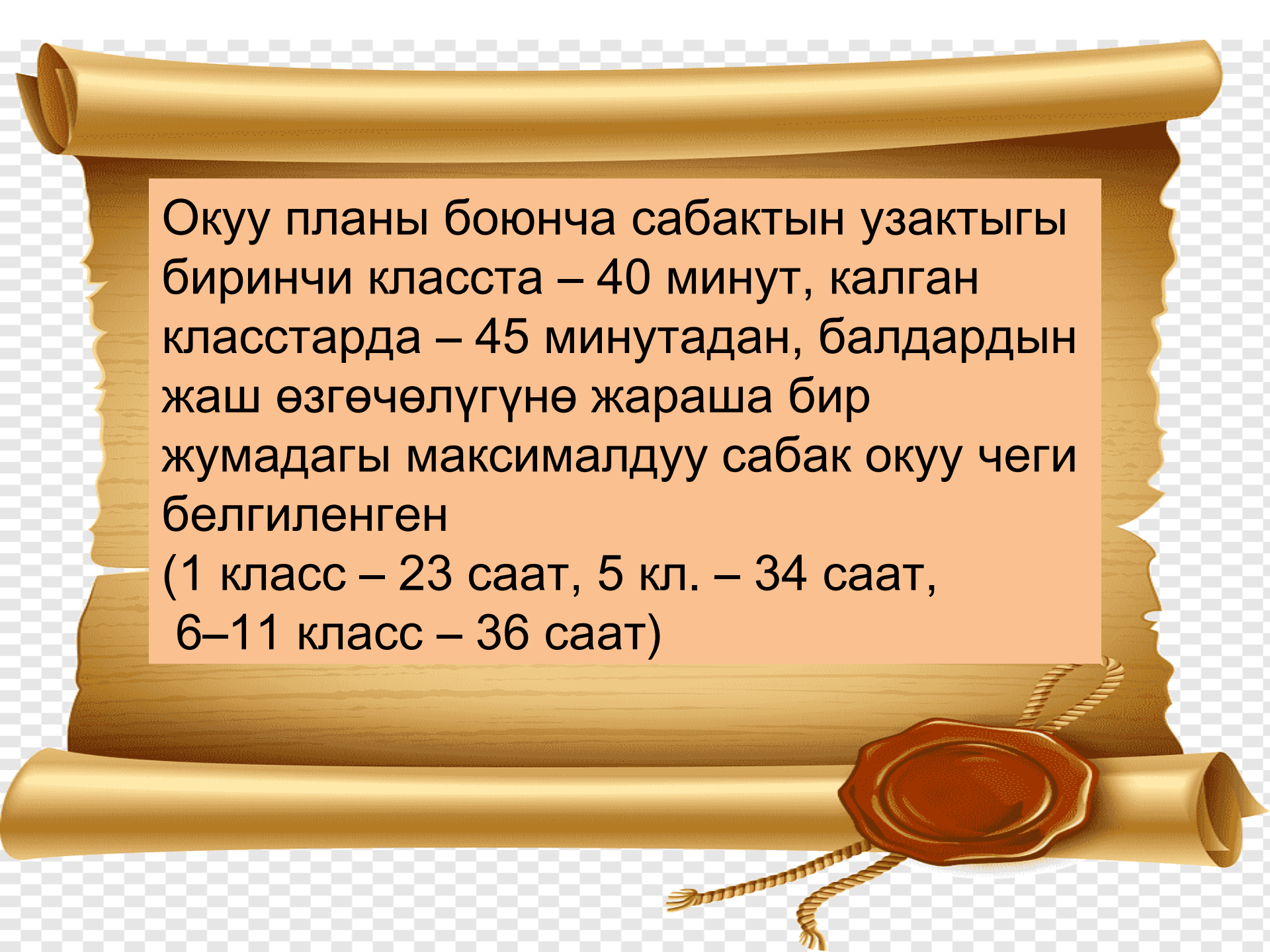
Окуу планы

Окуу планы – билим берүү тармагынын өзөктүү документтеринин бири. Окуучулар эмнени окуп үйрөнүшү керек жана окуу предметтеринин тизмегин, ага каралган сааттарды аныктоо менен окуу планы билим берүүнүн мазмуунун, анын приоритеттүү багыттарын жана окуу дисциплиналарынын циклдарынын ортосундагы сандык катнаштарды мүнөздөөгө мүмкүнчүлүк түзөт.

Бүгүнкү күндө [республика](#)дагы мектептер 1992-ж. бекитилген базистик окуу планынын, ошондой эле варианттардын негизинде окутууну улантууда. Окутуу [мектеп](#)те кайсы тилде жүргүзүлүшүнө жана мектептин статусуна (тереңдетип окутуу, гимназия ж. б.) жараша мектептер 9 вариантка чейин окуу планын тандап алуу мүмкүнчүлүгүнө ээ. Вариативдүү окуу пландары [республика](#)лык жана [региона](#)лдык компоненттерден туруп, республикалык компонент [Кыргыз Республикасы](#)нда бирдиктүү [билим берүү](#) мейкиндигин камсыздоону шарттайт жана аны өзгөртүүгө тыюу салынат

A decorative scroll with a red wax seal and a rope tie. The scroll is unrolled in the middle, revealing a light orange rectangular area containing text. The scroll is tied with a rope at the bottom right, and the wax seal is a dark red, octagonal shape with a textured surface.

Окуу планы боюнча сабактын узактыгы биринчи класста – 40 минут, калган класстарда – 45 минутадан, балдардын жаш өзгөчөлүгүнө жараша бир жумадагы максималдуу сабак окуу чеги белгиленген

(1 класс – 23 саат, 5 кл. – 34 саат,
6–11 класс – 36 саат)

Окуу программасы

Окуу программасы – бул расмий мамлекеттик документ. Анда окуу планына ылайык ар бир окуу предмети боюнча окуучулар тарабынан өздөштүрүлүүчү билим, билгичтик көндүмдөрдүн дидактикалык модели аныкталат. Мектепте канча окуу предмети болсо алардын ар биринин өз өзүнчө программасы болот. Окуу програмасынын структурасы төмөнкүлөрдөн турат:

1. Окуу предметин үйрөнүүнүн максаты, балдардын билим коюлуучу талаптар сунуш кылынган окутууну фермалары жана методдору»
2. Окуу материалынын тематикалык мазмуну;
3. Предмет ичиндеги айрым темаларды үйрөтүүгө бөлүнгөн убакыт;
4. Предметтер аралык байланышты камсыз кылуу боюнча көрсөтмөлөр;
5. Окуу куралдарынын каражаттарынын тизмеси;
6. Сунуш кылынган адабияттар

Окуу программалар типтүү, жумушчу, автордук болушу мүмкүн. Типтүү окуу программалар мамлекеттик билим стандартынын талаптарынын негизинде иштелип чыгат жана билим берүү министрлиги тарабынан бекитилип бардык мектептерге сунуш кылынат. Жумушчу окуу [программалары](#) конкреттүү шарттарга ылайык [реалдуу](#) окутууну жүзөгө ашыруу үчүн [мугалим](#)дердин өзү тарабынан түзүлөт. Жумушчу окуу [программалары](#) ар бир окуу курсу, класска ылайыкталып эреже катары бир окуу жылына карата түзүлөт. Мында [мамлекеттик](#) билим стандарттары менен бирдикте аймактык өзгөчөлүктөргө байланыштуу темалар, мектептин билим берүү концепциясы, [мугалимдин](#) [дидактикалык](#) концепциясы, окуучулардын өзгөчөлүктөрү, [маалыматтык](#), [техникалык](#) каражаттар мүмкүнчүлүгү эске алынат.

Күндөлүк план

Сабактардын тематикалык планы –
окутуу процессин пландаштыруунун
негизги түрүнүн бири. Пландаштырууну
ишке ашыруунун алгачкы документтери
катарында мектептердин окуу пландары
жана программалары эсептелет да, алардын
негизинде календардык, тематикалык жана
күндөлүк сабактардын пландары түзүлөт

Сабактардын тематикалык планы программанын ар бир темасынын же бөлүмүнүн маанилүү (түйүндүү) маселелерин сабактардын системасына бөлүштүрүү менен ишке ашырылат. **Сабактардын тематикалык планы** теманы дидактикалык анализдөөнүн негизинде түзүлүп, аны окуп-үйрөнүүнүн логикасын туюнтат. Программанын ар бир темасы өз-ара тыгыз байланыштагы сабактардын системасы болгондуктан, мугалим тематикалык планды түзүүдө темадагы окуу материалдарынын максатка ылайыктуу болгон удаалаштыгын ойлоштурат; теманын материалдарын сабактарга бөлүштүрөт; ар бир сабакты өтүүнүн методдорун чагылдырып, кайсыл көрсөтмө каражаттарды жана техникалык каражаттарды кандай жана качан колдонуу керек экендигин тактайт; сунуш кылынуучу мисал, маселелерди, кайталоо үчүн колдонулуучу материалдарды тандап алат

Сабактардын тематикалык планынын бардык предметтер үчүн милдеттүү болгон бир түрдүү формасы жок. Сабактардын тематикалык планында маселен, «сабактын темасы», «окуучулардын өз алдынча иштери», «көрсөтмө куралдар жана окутуунун техникалык каражаттары», «өткөндү кайталоо» сыяктуу бөлүмдөрдөн тышкары, кошумча түрдө «предметтер аралык байланыштар», «татаалыраак маселелер» жана башкалар бөлүмдөрдү да зарылдыгына жараша кошумчалоого мүмкүн.

Окуу материалын пландаштырууда, жалпы алганда, мугалимдер үчүн методикалык колдонмолор жана методикалык адабияттар жардам берет.

Сабактардын тематикалык пландардын сапаттуу түзүлүшү ар бир сабак үчүн керектүү болгон көрсөтмө каражаттарды жана приборлорду, дидактикалык материалдарды өз учурунда жана сапаттуу камдап алууга мугалимге жардам берет да, окутууну иш жүзүнө ашырууда чыгармачылык менен изденүүгө өбөлгө түзөт.